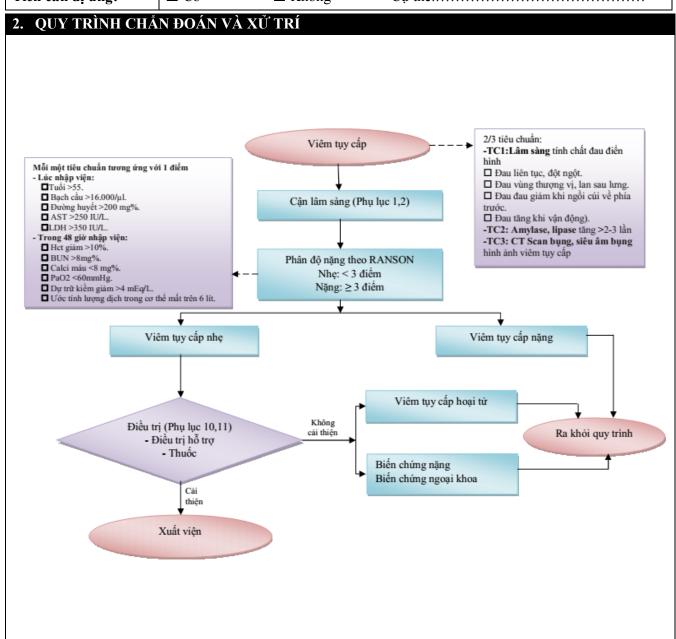
Logo	Họ và tên BN: Ngày sinh: Địa chỉ:
QUY TRÌNH CHUYÊN MÔN KCB VIÊM TỤY CẤP	Số phòng: Số giường: Mã BN/Số HSBA:

Lưu ý: Đánh dấu sự lựa chọn (" \checkmark " : có/ "X" : không) vào ô \square . Khoang tròn \bigcirc nếu lựa chọn nội dung; (X) xem thêm chi tiết nội dung trong phụ lục x tương ứng.

	C KHI VÀO QUY TRÌNH	
	☐ Tính chất đau bụng phù hợp viêm	
(≥2/3 tiêu chuẩn)	tụy cấp.	2-3 lần giá trị bình thường.
	☐ Chẩn đoán hình ảnh CT scan, siêu	
	âm phù hợp.	
Tiêu chuẩn loại ra:	☐ Viêm tụy cấp nặng	☐ Viêm tụy cấp hoại tử
Tiền căn dị ứng:	□ Có □ Không	Cụ thể:

3. NGUYÊN TẮC CHẨ	N ĐOÁN VÀ Đ	IĖU TRĮ							
NGUYÊN TẮC ĐIỀU T									
☐ Hạn chế các biến chứng	☐ Hạn chế các biến chứng toàn thân								
☐ Ngăn ngừa hoại tử và n									
☐ Điều trị tình trạng viêm	tụy								
☐ Điều trị nguyên nhân									
CHẨN ĐOÁN VÀ PHÂN	N LOẠI								
Chẩn đoán xác định	Å (11 A11 1	`							
Khi có hai trong ba tiêu ch Tính chất đau bụng phù									
☐ Amylase máu hay lipas			nràma						
☐ Chẩn đoán hình ảnh CT		ian gia tri onini ti	nuong.						
Chẩn đoán viêm tụy cấp									
☐ RANSON ≥ 3 điểm, BI									
☐ CT score ≤ 6 điểm									
☐ Không có các yếu tố tiê	n lượng viêm tụy	v cấp đơn độc khá	ic						
4. DIỄN TIẾN BỆNH, X	XỬ TRÍ VÀ CH	ĂM SÓC							
MŲC	N1	N2	N3	••••	Nn				
1. LÂM SÀNG	Đánh dấu (✔)vào	ô vuông nếu có, m	ô tả						
Tri giác	□	□	□	□	□				
Mạch	□	□	□	□	□				
Nhiệt độ	□	□	□	□	□				
Huyết áp	□	□	□	□	□				
Nhịp thở	□	□	□	□	□				
Buồn nôn, nôn	-	-	-	-	-				
Vàng da	□	□	□	-	-				
Đau bụng	□	□	□	□	□				
Báng bụng	□	□	□	□	□				
Trướng bụng	□	□	□	□	□				
Bụng đề kháng	□	□	□	□	□				
Rales đáy phổi	□	□	□	□	□				
Chế độ ăn	□	□		□	□				
Tiêu, tiểu									
	□	□	□	□	□				

□.....

□.....

□.....

□.....

_ _______

-.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

-....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

_ ______

□......

□.....

□.....

□.....

-.....

□.....

□.....

□.....

-....

.....

-.....

-.....

-.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□.....

□......

□.....

-.....

□.....

-.....

CTM

Điện giải đồ

Glucose máu

Amylase máu

Amylase niệu

hay màng phối. Urê/Creatinin

GOT/GPT

Procalcitonin

CRP

Cholesterol, Triglyceride

Amylase dịch màng bụng

Bilirubin

Ban hành kèm theo Quyết định 4068/QĐ-BYT của Bộ trưởng Bộ Y tế

MŲC	N1	N2	N3	•••••	Nn		
XQ tim phổi	□	□	□	□			
Điện tâm đồ	□	□	□	□			
Siêu âm tim tổng quát	□	-	□	□			
3. XỬ TRÍ							
Bồi hoàn dịch	□	□	□	□	□		
Chăm sóc hô hấp	□	□	□	□			
Hỗ trợ tim mạch	□	□	□	□			
Cân bằng chuyển hóa	□	□	□	□			
Đặt ống mũ dạ dày	□	□	□	□			
Hỗ trợ dinh dưỡng, bảo							
tồn chức năng	□	□	□	□	□		
Giảm đau		-	-	<u> </u>	-		
5. XUẤT VIỆN							
	☐ Viêm tụy cất	o nhe		☐ Không có bằng chứng của			
Tiêu chuẩn xuất viện	☐ Ăn uống đượ	nật g					
	Bệnh nhân xuất viện cần đạt:						
Tình trạng xuất viện	☐ Đau bụng được kiểm soát bằng thuốc uống ☐ Dung nạp được chế độ ăn đủ						
	☐ Kiem soat di	ược hết các biến	chứng ngày đổ nhát hị		năng lượng qua đường miệng n biến chứng và nang giả tụy		
Hướng điều trị tiếp theo		hám lâm sàng, h			nang gia tụy		
6. QUẢN LÝ VÀ TƯ VÀ	•		•	• 1			
	☐ Đau do viêm			elatin. Tiếp tục c	hế độ ăn này		
		chất béo (<30 gr					
	☐ Chế độ ăn nhiều protein và carbohydrates						
Chăm sóc	☐ Chia nhỏ bữa ăn, ăn nhiều bữa trong ngày						
	☐ Giảm cân (nếu đang thừa cân) ☐ Không tự ý dùng tân dược hay thảo dược						
	Π Không μống	าเดม	•				
	☐ Nếu kém hấp	o thu chất béo, cấ	ần bổ sung men	tụy trong mỗi bữ	a ăn		
Kiểm soát cơn đau	☐ Đầu tiên: bỏ	thuốc lá, rượu, t	hức ăn gây đa	u.			
Kiciii soat con dad		ay: acetaminophe		·			
		giảm sau khi dùng		ig kê đơn.			
		n uống hay uống nhịp tim nhanh.	muoc.				
Tái khám ngay		em sốt, vã mồ hô:	i, nôn ói liên tục	mêt, vếu chi			
		ăn uống không ti		,, , + 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0			
	☐ Vàng da vàn						

7. PHU LUC

Phụ lục 1: Xét nghiệm men tụy trong viêm tụy cấp

☐ Amylase máu

- Tăng sau 6-12 giờ (75% tăng ngày 1), kéo dài 2-3 ngày có thể kéo dài 5 ngày nếu không có biến chứng và đôi khi không tăng trong viêm tụy cấp do tăng triglyceride.
- Amylase tăng ≥3 lần giới hạn trên bình thường giúp chẩn đoán.
- Có thể tăng trong các trường hợp khác nhưng thường <3 lần.
- Thời gian bán hủy 10 giờ.
- Amylase niệu và độ thanh thải (ACCR): ACCR = Amylase niệu/Amylase máu x cretinin máu/Cretinin niệu. (ACCR: The urinary amylase to cretinine clearance). Bình thường <4%, tăng trong viêm tụy cấp, không có giá trị trong suy thận.

☐ Lipase máu và isoamylase

- Tăng ngày đầu và kéo dài 7-14 ngày.
- Tăng ≥3 lần giới hạn trên bình thường giúp chẩn đoán.
- Độ nhạy tương đương với Amylase nhưng độ chuyên cao hơn.
- Lipase không tăng trong những trường hợp tăng Amylase như: bệnh tuyến nước bọt, bệnh phụ khoa, Macroamylamia.
- Lipase vẫn tăng nhưng nhỏ hơn 3 lần: bệnh trong ổ bụng khác và suy thận.

Khi PH <7,32 làm tăng amylase máu giả tạo điều này giải thích vì sao những bệnh nhân bị đái tháo đường biến chứng nhiễm ceton làm tăng amylase máu mà không tồn thương tụy, để loại trừ chẩn đoán có thể sử dụng lipase máu.

Amylase tăng cao hơn trong viêm tụy cấp do sởi, lipase tăng cao hơn trong viêm tụy cấp do rượu. Mức độ tăng của amylase và lipase không đánh giá mức độ nặng của viêm tụy cấp.

Phụ lục 2: Các xét nghiệm khác trong viêm tụy cấp

□Công thức máu

- Dung tích hồng cầu (Hct) >44% dấu hiệu nặng có thể suy cơ quan.
- Bạch cầu tăng (15.000- 20.000/μL) có thể do phản ứng viêm hay nhiễm trùng, đặc biệt tăng rất cao trong viêm tụy cấp nặng.

☐ Tăng đường huyết

Thường gặp do nhiều yếu tố: giảm tiết Insulin, tặng tiết glucagon, tặng glucocorticoid và catecholamin.

□BUN

- Tăng >20mg% do mất huyết tương vào khoảng sau phúc mạc và khoảng phúc mạc.
- BUN tăng cao là dấu hiệu nguy cơ tử vong.

			lượng nặng.

- □ ALT >150 UI/L(>5 lần): viêm tụy cấp do sỏi mật có giá trị tiên lượng dương 95%, độ chuyên 96%, nhạy 48%.
- Bilirubin >4mg% (10%): tăng thoáng qua và bình thường sau 4-7 ngày.
- □ AST, ALP tăng thoáng qua.

☐ Cholesterol, Triglyceride

- Tăng triglyceride khoảng 5-10%
- Triglycerid >1000mg% là nguyên nhân của viêm tụy cấp.
- 500-1000mg% có thể là nguyên nhân của viêm tuy cấp.
- ☐ Calcium: Ha calci khoảng 25 %.

☐ Khí máu đông mạch

- Chỉ định khi bệnh nhân khó thở hoặc thở nhanh, SpO2 <95%, cần xác định do ARDS, kích thích cơ hoành hay do tràn dịch màng phổi.
- PaO2 <60mmHg 5-10% trường hợp.

ш	CRP, interior	eukin 6 t	ang 24-48	gio dau	hiệu tiên	lượng nạng.
---	---------------	-----------	-----------	---------	-----------	-------------

- □ LDH >500U/L tiên lượng xấu.
- ☐ Amylase dịch màng bụng hay màng phổi: Tăng >1.500mmol/L (5.000U/dl) chẩn đoán do viêm tụy cấp.

Phụ lục 3: Hình ảnh học trong viêm tụy cấp

- ☐ X-quang bụng có vai trò hạn chế trong viêm tụy cấp với mục đích:
 - Phân biệt thủng tang rồng và tắc ruột.
 - Nốt vôi hóa ở tụy trong việm tụy mãn.
 - Dấu cắt cụt đại tràng và quai ruột canh gác.

☐ X-quang phổi

- Tràn dịch màng phổi bên trái có thể hai bên.
- Xẹp đáy phổi, thâm nhiễm.
- ☐ Siêu âm bụng là xét nghiệm ban đầu hữu ích nhất để xác định nguyên nhân của viêm tụy cấp.
 - Phát hiện sỏi mật, giãn đường mật.
 - Dịch ổ bụng, dịch màng phổi.
 - Tụy lớn, echo kém lan tỏa hay khu trú.
 - Không là phương tiện tốt để đánh giá quá trình viêm lan rộng ngoài tụy, hoại tử cũng như mức độ của viêm tụy.
 - Độ nhạy 70-80% do hơi trong ổ bụng nhiều.

☐ Siêu âm qua nội soi (EUS)

- Là một thủ thuật nội soi cho phép đầu dò siêu âm tần số cao để đưa vào đường tiêu hóa khảo sát đường mật và tuyến tụy. Phương pháp này cho hình ảnh chi tiết hơn so với siêu âm bụng.
- Vai trò chính là xác định các vi sỏi mật và hình dạng tổn thương mà các phương tiện chẩn đoán khác không phát hiện được.

☐ CT scan cản quang

- Là phương tiện quan trọng nhất để chẩn đoán, đánh giá mức độ và phát hiện biến chứng.
- Chỉ định:
 - Loại trừ những bệnh nặng khác như thủng tạng rỗng, nhồi máu mạc treo...
 - Đánh giá mức độ.
 - Phát hiện biến chứng.
- Mức độ nặng viêm tuỵ trên CT (Balthazar Score)

☐ MRI và MR đường mật (MRcholangiopancreatography)

- Đánh giá mức độ viêm tụy cấp, hoại tử tương tự như CT scan.
- Tốt hơn CT trong phát hiện sỏi ống mật và bất thường ống mật.

□ ERCP

 Thận trọng và không bao giờ sử dụng như là công cụ chẳn đoán đầu tiên vì có thể làm cho viêm tụy cấp nặng thêm.

Mặc dù MRCP không nhạy như ERCP nhưng an toàn, không xâm lấn, nhanh chóng và cung cấp hình ảnh hữu ích trong việc hướng dẫn các quyết định chăm sóc lâm sàng

Phụ lục 4: Bảng đánh giá mức độ nặng viêm tụy trên CT (Balthazar S	core)
Viêm tụy cấp	Ðiểm
Grade (không tiêm chất cản quang)	
A: tụy bình thường: kích thước bình thường, giới hạn rõ, bờ đều, đậm độ cản quang	0
đồng nhất, lớp mỡ quanh tụy sau phúc mạc không tăng độ cản quang.	U
B: tụy phì đại khu trú hoặc lan tỏa, bờ không đều, đậm độ cản quang có thể không	1
đồng nhất nhưng có tình trạng viêm quanh tụy.	1
C: viêm quanh tụy, có bất thường bên trong tụy	2
D: có một ổ tụ dịch bên trong hay ngoài tụy	3
E: có hai hay nhiều hơn ổ đọng dịch hay khí trong tụy hay sau phúc mạc.	4
Mức độ hoại tử (có thuốc cản quang)	
Không hoại tử	0
<33%	2
33-50%	4
>50%	6

CT severity index = điểm grade + điểm mức độ hoại tử

- Điểm tối đa: 10 điểm.
- Khi \geq 6 điểm bệnh nặng.

Serverity index	Tử vong (%)	Biến chứng (%)
0-1	0	0
2-3	3	8
4-6	6	35
7-10	17	92

Phụ lục 5: Thang điểm RANSON					
Lúc nhập viện:	Mỗi một tiêu chuẩn tương ứng với 1 điểm, nếu:				
□Tuổi >55.	$\square \ge 3$ điểm viêm tụy cấp nặng.				
□ Bạch cầu >16.000/μl.	□ <3 điểm nhẹ.				
☐ Đường huyết >200 mg%.	Độ nặng				
□ AST >250 IU/L.	□ 0-2 điểm: 2% tử vong.				
□LDH >350 IU/L.	□ 3-5 điểm: 10-20% tử vong.				
Trong 48 giờ nhập viện:	□ >5 điểm: tử vong >50%.				
☐ Hct giảm >10%.	Thang điểm này có vài khuyết điểm như:				
☐ BUN >8mg%.	- Chỉ đánh giá được trong 48 giờ sau nhập viện mà				
☐ Calci máu <8 mg%.	không đánh giá được quá trình diễn tiến bệnh.				
□ PaO2 <60mmHg.	- Giá trị ngưỡng bình thường phụ thuộc vào nguyên				
☐ Dự trữ kiềm giảm >4 mEq/L.	nhân gây viêm tụy cấp do rượu hay không do rượu				
☐ Ước tính lượng dịch trong cơ thể mất trên 6 lít.					

Phụ lục 6: Thang điểm APACHE II

- Dựa vào nhiều yếu tố có độ chính xác cao nhưng rất phức tạp và thường áp dụng trong hồi sức cấp cứu.
- Đánh giá lúc nhập viện và trong bất cứ thời điểm nào để phân biệt viêm tụy cấp nhẹ hay nặng và tiên lượng tử vong.
- Tuy nhiên không đặc trưng cho viêm tụy cấp mà còn có giá trị trong suy đa cơ quản và nhiều bệnh nặng khác.

Phụ lục 7: Thang điểm BISAP

Là **chỉ số đánh giá mức độ nặng trong VTC thực hiện ngay tại giường bệnh (BISAP):** một phương pháp đơn giản để phát hiện sớm các bệnh nhân có nguy cơ tử vong trong khi nằm viện, thực hiện trong 24 giờ nhập viện.

701	4.4	DICAD	/1 1 · 1	. 1	C	٠, ٠		pancreatic)	^
Ihono	11011	$D \cup V \cup V$	/ hadeida	inday	Otcorvor	11 7 7 11	1 001114	nonorgotic	com:
1 11/4/11/2 (пен		MEUSINE	HILLEX	OUSCLACE	H V H	Lacuic	Dancitanti	20111
1 1101115	areiri	DIOIL	(CCapiac	1114011	OIDOI TOI	10 7 11	1 acate	parioreacte	50111.

\square BUN	>22mg%.
---------------	---------

☐ Suy giảm tình trạng tri giác.

☐ SIRS.

☐ Trên 60 tuổi.

☐Tràn dịch màng phổi.

SIRS: khi có 2 trong 4 tiêu chuẩn sau:

☐ Nhiệt độ >38oC hoặc <36oC.

☐ Mạch >90 lần/phút.

☐ Nhịp thở >20 lần/phút hay PCO2 <32 mmHg.

 \Box Bạch cầu >12.000/μl hay <4.000/μl.

Khi BISAP ≥ 3 gia tăng nguy cơ các biến chứng và mức độ nặng.

Phụ lục 8: Viêm tụy cấp hoại tử

	Thường	xảy ra	2-4	tuân	sau	khi	khởi	phát	VTC.
--	--------	--------	-----	------	-----	-----	------	------	------

- □ Nếu bệnh nhân có suy cơ quan hay nhiễm độc hệ thống không cải thiện sau 7 ngày, sốt cao, bạch cầu >20.000/μl nghĩ đến VTC hoại tử nhiễm trùng.
- ☐ VTC hoại tử nhiễm trùng có thể chẩn đoán bởi bóng khí sau phúc mạc trên CT scan.
- □Chính xác nhất chọc hút dưới hướng dẫn của CT scan, nhuộm gram, cấy cả môi trường hiếm khí, kỵ khí và nấm.
- □ Vi trùng thường gặp là vi trùng đường ruột Gr (+),(-), yếm khí nhất là *klebsiella* (10%), *E.coli* (26%), *Enterococcus* (3%), *Pseudomonas* (16%), *S.Aureus* (15%), *Strptococcus species* (4%), yếm khí (16%).

Phụ lục 9: Tỉ lệ tử vong của viêm tụy cấp		
Viêm tụy cấp	Trung bình	Thay đổi
Tất cả các trường hợp	5%	2-9%
Viêm tụy cấp mô kẽ	3%	1-7%
Viêm tụy hoại tử	17%	8-39%
Hoại tử nhiễm trùng	30%	14-62%
Hoại tử vô trùng	12%	2-44%

Phụ lục 10: Điều trị hỗ trợ

1. Bồi hoàn dịch

- Bù dịch đủ sẽ ngăn ngừa được các biến chứng VTC, hoại tử và cải thiện tình trạng suy cơ quan.
- Dịch đẳng trương hoặc tinh thể đều được, tốc độ bù phụ thuộc vào tình trạng thể tích dịch, tim mạch của bệnh nhân, khoảng 250-300ml/giờ trong 48 giờ đối với VTC nặng.
- Dấu hiệu sinh tồn, lượng nước tiểu (>0,5ml/kg/giờ), CVP, Hct và BUN được chỉ định mỗi 12-24 giờ giúp đánh giá bù dịch đủ hay chưa.
- Nên tiếp tục truyền dịch cho đến khi đảm bảo hết nguy cơ suy cơ quan.

2. Chăm sóc hô hấp

- Duy trì SaO2 >95%.

3. Cân bằng chuyển hóa

- Tăng đường huyết điều trị cẩn thận với insulin.
- Bù Mg, Ca khi cần thiết.

4. Đặt ống mũi dạ dày

- Không cần trong VTC nhe.
- Cần thiết khi ói nhiều, tránh viêm phổi hít và tắc ruột.

5. Hỗ trợ dinh dưỡng, bảo tồn chức năng

- Đối với VTC nhẹ: bệnh nhân cần nhịn ăn vài ngày đầu, bù dịch qua đường tĩnh mạch, bệnh nhân thường ăn trở lại sau 3-7 ngày.

6. Giảm đau

- Pethidin (Meperidin) là một opioids 50-100mg mỗi 4 giờ.
- Fentanyl IV: an toàn VTC nhẹ ngay cả khi có suy thận, có thể ức chế hô hấp với liều 20-50μg trong 10 phút.
- Morphin và các dẫn xuất của nó làm xấu tình trạng viêm tụy do tăng trương lực cơ vòng Oddi.
- Anticholinergic như Atropin nên tránh dùng do làm nặng tính trạng tắc ruột.
- Acetamynophen chỉ định trong VTC cấp nhẹ hay sốt.

Phụ lục 11: Điều trị theo thể viêm tụy

1. VTC nhe

- Điều trị hỗ trợ gồm truyền dịch, giảm đau, nhịn ăn.
- Đặt ống thông mũi dạ dày không cần thiết trừ khi bệnh nhân nôn ói nhiều, tắc ruột.
- Tiên lượng tốt phần lớn phục hồi có thể ăn lại sau 3-7 ngày.
- Thuốc sử dung:

PPI: Omeprasole 20mg TTM / ngày hay

Lansoprasole 30mg TTM / ngày hay

Pantoprasole 40mg TTM / ngày hay

Esomeprasole 40mg TTM / ngày.

Octreotide (hay Somatostatin): 100 microgram TDD mỗi 8 giờ.